
613

Besluit van 24 november 1993, houdende invoering van een vergunningplicht voor de inzameling van afgewerkte olie (Besluit inzameling afgewerkte olie)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 30 juni 1993, nr. MJZ30693023, Centrale Directie Juridische Zaken, afdeling Wetgeving;

Gelet op artikel 10.37 van de Wet milieubeheer;

De Raad van State gehoord (advies van 19 oktober 1993, no.W08.93.0407);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 23 november 1993, nr. MJZ 23n93020, Centrale Directie Juridische Zaken, afdeling Wetgeving;

Hebben goedgevonden en verstaan

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder afgewerkte olie: afgewerkte olie als bedoeld in artikel 1 van het Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen, met uitzondering van afgewerkte olie uit vaartuigen en van afgewerkte olie, die als zodanig ontstaat in particuliere huishoudens, voor zover niet afgegeven of ingezameld.

Artikel 2

1. Het is verboden afgewerkte olie in te zamelen zonder vergunning van Onze Minister.
2. De aanvraag om een vergunning wordt in vijfvoud ingediend.

Artikel 3

1. De aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2 bevat:
 - a. de vermelding van naam – bij een rechtspersoon tevens de rechtsvorm – en adres van de aanvrager;
 - b. een opgave van de plaats vanwaar zal worden ingezameld en ingeval de aanvrager afgewerkte olie niet zelf ophaalt: een opgave van naam – bij een rechtspersoon tevens de rechtsvorm – en adres van degene die dit in zijn opdracht zal doen;

- c. een opgave van de tijdsduur waarvoor de vergunning wordt verlangd;
 - d. een opgave van het gebied waarbinnen de aanvrager afgewerkte olie wil inzamelen;
 - e. een opgave van het gebied waarvoor de aanvrager bereid is de verplichting op zich te nemen om de aan hem aangeboden afgewerkte olie op te halen;
 - f. indien de aanvrager niet voornemens is afgewerkte olie om niet op te halen: een opgave van het tarief dat hij voor het ophalen wil vaststellen, alsmede van de wijze waarop dat tarief is samengesteld;
 - g. indien de aanvrager voornemens is voor het in ontvangst nemen van afgewerkte olie een bedrag te betalen: een opgave van het tarief dat hij daarvoor wil vaststellen, alsmede een beschrijving van de wijze waarop het tarief is samengesteld;
 - h. een schatting van de hoeveelheid afgewerkte olie die de aanvrager per maand beoogt in te zamelen;
 - i. een opgave van de eisen die door de aanvrager zullen worden gesteld ten aanzien van de wijze waarop afgewerkte olie ter inzameling moet worden aangeboden;
 - j. een beschrijving van vervoermiddelen en installaties, die bij het inzamelen gebruikt zullen worden;
 - k. een opgave van degene aan wie de aanvrager afgewerkte olie ter bewaring of ter bewerking zal afgeven;
 - l. een beschrijving van de voorzieningen die zullen worden getroffen opdat geen stagnatie bij het inzamelen optreedt;
 - m. een beschrijving van de wijze waarop vervoermiddelen en installaties gereinigd zullen worden, alsmede een beschrijving van de wijze waarop daarbij vrijkomende stoffen, preparaten of andere producten verwijderd zullen worden;
 - n. een opgave of de aanvrager in het verleden reeds afgewerkte olie heeft ingezameld en zo neen een vermelding van het tijdstip waarop met het inzamelen een begin kan worden gemaakt.
2. Indien Onze Minister van oordeel is dat de verstrekte gegevens onvoldoende zijn om de aanvraag te kunnen beoordelen, kan hij verlangen dat de daartoe nodige verdere, door hem aangeduide gegevens worden verstrekt.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 5

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit inzameling afgewerkte olie.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 24 november 1993

Beatrix

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. G. M. Alders

Uitgegeven de *dertigste* november 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 december 1993, nr. 240

1. Inleiding

Afgewerkte olie komt op veel plaatsen vrij en het onzorgvuldig omgaan met afgewerkte olie kan tot ernstige milieuverontreiniging leiden (1 liter afgewerkte olie kan 1 miljoen liter grondwater ongeschikt maken voor de bereiding van drinkwater). Daarom werd het bij de totstandkoming van de Wet chemische afvalstoffen van bijzonder belang geacht te komen tot een doelmatige verwijderingsstructuur voor afgewerkte olie. Op basis van de Wet chemische afvalstoffen gold dan ook reeds een inzamelvergunningstelsel voor minerale afgewerkte olie. Op dit moment zijn er zes vergunninghouders voor de inzameling van minerale afgewerkte olie. Dit stelsel is het gevolg van de enkele jaren geleden noodzakelijk gebleken sanering van de inzamelstructuur voor afgewerkte olie (zie Kamerstukken II 1988/89, 20 877, nr. 6). Het is van belang dat deze inzamelstructuur, die nog maar korte tijd bestaat en die voorziet in de doelmatige inzameling van afgewerkte olie, de komende jaren blijft gehandhaafd. Nu uit oogpunt van een doelmatige verwijdering van afgewerkte olie het streven is gericht op de totstandkoming van een Centrale Bewerkingseenheid (CBE) voor de verwerking van afgewerkte olie, afkomstig uit geheel Nederland (zie onder meer de brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer van 5 november 1991, Kamerstukken II 1991/92, 20 877, nr. 10 en het Meerjarenplan verwijdering gevaarlijk afval), is het des te meer van belang dat de huidige inzamelstructuur voor minerale afgewerkte olie wordt voortgezet. Aangezien ook niet-minerale afgewerkte olie in de CBE verwerkt kan worden behoeft de beperking tot minerale afgewerkte olie niet meer te worden gemaakt.

Onder inzamelen van afgewerkte olie wordt verstaan het ophalen van afgewerkte olie bij een (andere) natuurlijke of rechtspersoon die zich daarvan wenst te ontdoen door afgifte aan een inzamelaar. Inzamelen kan zowel het met een zekere regelmaat in één rit op een aantal vaste adressen ophalen van afval als het voor elk adres een afzonderlijke rit maken betreffen. Een inzamelaar onderscheidt zich van een transporteur, omdat een transporteur niet degene is aan wie de houder van het afval zich door afgifte ontdoet. In tegenstelling tot de transporteur neemt de inzamelaar de afvalstoffen over met de bedoeling deze afvalstoffen in ontvangst te nemen en er verder zelfstandig over te beschikken.

Wanneer het in het belang van een doelmatige verwijdering noodzakelijk is dat een bepaalde categorie gevaarlijke afvalstoffen in Nederland slechts door één of enkele inzamelaars wordt ingezameld, zal sprake kunnen zijn van een verbod tot inzamelen van gevaarlijke afvalstoffen zonder vergunning, verleend door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. De doelmatigheidstoets komt dan niet meer toe aan de provincies, maar aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Artikel 10.37 van de Wet milieubeheer biedt de basis voor een besluit met een dergelijke strekking. Voor de afgewerkte olie waarop het onderhavige besluit zich richt, geldt dat de voor een optimale verwijdering noodzakelijke schaalgrootte zodanig is dat er, gezien de aard van de afvalstof en het aanbod van deze afvalstof in Nederland, slechts plaats is voor één of enkele inzamelaars.

Wat betreft de toepassing van artikel 10.37 voor de inzameling van afgewerkte olie is de relatie met het Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer van belang. In dat besluit zijn categorieën van inrichtingen aangewezen, waarvoor de doelmatigheidstoets bij de vergunningverlening door middel van een verklaring van geen bezwaar-constructie bij de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu-

beheer rust. Het gaat hierbij om de verwijdering van afvalstoffen die – gezien hun aard of de hoeveelheid waarin zij vrijkomen – uit oogpunt van een doelmatige verwijdering slechts in één of enkele inrichtingen kunnen worden verwijderd. Dit is onder andere het geval bij afvalstoffen waarvan de verwerking een sterk specialistisch karakter heeft, zoals de afgewerkte olie waarop het onderhavige besluit betrekking heeft. De afgewerkte olie – per jaar komt in totaal ongeveer 60.000 kubieke meter vrij – zal de voor hergebruik noodzakelijke bewerking kunnen ondergaan in de CBE welke uiterlijk per 1 januari 1995 operationeel zal zijn (Meerjarenplan verwijdering gevaarlijk afval). Zoals reeds gesteld draagt het feit dat de verwerking van afgewerkte olie in één inrichting dient plaats te vinden, bij aan de noodzaak de inzameling te beperken tot enkele inzamelers.

Bij het opstellen van het besluit is uitgegaan van de definitieve nummering van hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer, vast te stellen ingevolge artikel IX van de wet van 13 mei 1993, Stb. 283, tot uitbreiding en wijziging van de Wet milieubeheer (afvalstoffen).

Een ontwerp van het besluit is voorgepubliceerd in de Staatscourant van 6 april 1993 (nr. 67). Deze voorpublicatie heeft niet tot reacties geleid. De Centrale raad voor de milieuhygiëne heeft afgezien van het uitbrengen van advies over het ontwerp-besluit.

2. Inhoud van de regeling

2.1 afgewerkte olie

In artikel 1 van het onderhavige besluit wordt een beschrijving van het begrip afgewerkte olie gegeven. In deze omschrijving kunnen de volgende onderdelen worden onderscheiden:

A

het begrip afgewerkte olie als bedoeld in artikel 1 van het Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (hierna te noemen Baga);

B

de uitzondering voor afgewerkte olie uit vaartuigen;

C

de uitzondering voor afgewerkte olie, welke als zodanig ontstaat in particuliere huishoudens, voor zover niet afgegeven of ingezameld.

Deze onderdelen worden hieronder nader toegelicht.

Ten aanzien van A:

In het Baga wordt in artikel 1, eerste lid, de volgende definitie gegeven van afgewerkte olie: smeer- en systeemolie die, hetzij door vermenging met andere stoffen, hetzij op andere wijze onbruikbaar is geworden voor het doel waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd, tenzij:

- a. zich in die olie een gehalte aan polychloorbifenylen van meer dan 0,5 mg/kg per congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180, bevindt, of
- b. zich in die olie een gehalte aan organische halogeenverbindingen, berekend als chloor, bevindt van meer dan 1000 mg/kg, of
- c. het vlamptpunt van die olie, lager is dan 55°C, of
- d. die olie na het gebruik waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd, vermengd is met andere stoffen dan uitsluitend – al dan niet met water of sediment verontreinigde – lichte of zware stookolie, gasolie of dieselolie.

In artikel 1, tweede lid, van het Baga wordt vervolgens een uitzondering gemaakt voor afgewerkte boor-, snij-, slijp- en walsolie of emulsies daarvan.

In het Baga worden aldus samenstellingseisen gesteld aan afgewerkte olie. Dit impliceert dat eventueel een analyse nodig is voor de bepaling of sprake is van afgewerkte olie welke valt onder de reikwijdte van dit besluit.

De definitie die in het Baga wordt gegeven van afgewerkte olie is ruimer dan de definitie welke in de Wet chemische afvalstoffen werd gehanteerd. In de Wet chemische afvalstoffen werd de definitie voor afgewerkte olie nog beperkt tot minerale afgewerkte smeer- en systeemolie. Deze beperking is nu vervallen aangezien de samenstelling en de hoeveelheden van de overige soorten smeer- en systeemolie, naast minerale smeer- en systeemolie, van dien aard zijn dat ook deze soorten smeer- en systeemolie in de CBE verwerkt kunnen worden. Bij overige soorten smeer- en systeemolie moet met name worden gedacht aan (half)synthetische of plantaardige smeermiddelen, welke in totaal nog geen 10 procent van de totale hoeveelheid in Nederland gebruikte smeer- en systeemolie uitmaken. Overigens moet hierbij worden opgemerkt dat in de praktijk het onderscheid tussen minerale en niet-minerale smeer- en systeemolie, met name door vermenging (dit gebeurt veelal onbewust), vaak niet kan worden gemaakt.

Ten aanzien van B:

Afgewerkte olie uit vaartuigen is in dit besluit uitgezonderd. Voor de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen uit vaartuigen, waaronder afgewerkte olie, bestaat een afzonderlijke structuur. Provincies zijn hierbij, ook wat betreft de inzameling, aangewezen als het bevoegd, vergunningverlenend gezag. Het wordt niet wenselijk geacht in dit kader een uitzondering te maken voor afgewerkte olie.

Ten aanzien van C:

In dit besluit wordt een uitzondering gemaakt voor afgewerkte olie welke als zodanig ontstaat in particuliere huishoudens, voor zover niet afgegeven of ingezameld. Deze beperking heeft met name betrekking op afgewerkte motorolie. Afgewerkte motorolie is smeer- en systeemolie die door gebruik in motoren van motorrijtuigen, onbruikbaar is geworden voor het doel waarvoor zij oorspronkelijk was bestemd. Van de 25.000 ton afgewerkte motorolie die naar schatting jaarlijks in Nederland vrijkomt bij het verversen van motorolie in motorrijtuigen, ontstaat ongeveer 6.000 ton bij particulieren die zelf de motorolie in hun motorrijtuigen verversen. Naar verwachting zal in overleg met gemeenten en met producenten van motorolie een doelmatige inzamelstructuur voor de afgewerkte motorolie en voor de verpakkingen waarin de motorolie wordt aangeboden, afkomstig van particuliere huishoudens, tot stand worden gebracht.

2.2 De vergunningaanvraag

Regels met betrekking tot de vergunningverlening voor de inzameling van minerale afgewerkte olie werden tot nu toe gesteld in het Vergunningenbesluit afgewerkte olie, gebaseerd op de Wet chemische afvalstoffen. Deze regels betroffen enerzijds de wijze waarop een aanvraag voor een inzamelvergunning diende te geschieden en anderzijds de gegevens die hierbij van de aanvrager werden verlangd. Teneinde deze regels ook na inwerkingtreding van het hoofdstuk Afvalstoffen in de Wet milieubeheer van toepassing te laten zijn op de vergunningaanvraag voor de inzameling van afgewerkte olie, zijn de desbetreffende bepalingen van het Vergunningenbesluit afgewerkte olie in de artikelen 2, tweede lid, en 3

van het onderhavige besluit opgenomen. Voor de vergunningverlening is tevens van belang hetgeen hieromtrent regeling vindt in de Algemene wet bestuursrecht.

In artikel 10.37 van het hoofdstuk Afvalstoffen worden de artikelen 10.36, vierde en vijfde lid van dat hoofdstuk van overeenkomstige toepassing verklaard, terwijl in artikel 10.36, vierde lid, onder andere artikel 8.5 van het hoofdstuk Inrichtingen in de Wet milieubeheer van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. De uiteindelijke basis voor het stellen van deze regels is dan ook gelegen in artikel 8.5, eerste lid, van het hoofdstuk Inrichtingen. Op grond van dit artikel kunnen bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop de aanvraag moet geschieden en de gegevens die door de aanvrager moeten worden verstrekt met het oog op de beslissing op de aanvraag. Voor het verlenen van een inzamelvergunning voor afgewerkte olie is een afzonderlijke regeling nodig, aangezien een dergelijke vergunning niet ziet op een inrichting.

Op grond van het onderhavige besluit gelden dezelfde regels voor de vergunningverlening als welke op basis van het Vergunningbesluit afgewerkte olie golden. Deze regels betreffen enerzijds de wijze waarop een aanvraag voor een vergunning dient te geschieden en anderzijds de gegevens die van de aanvrager kunnen worden verlangd. De aanvragen voor een inzamelvergunning zullen worden getoetst aan het doelmatigheidscriterium. De verschillende aspecten van dit criterium zijn vermeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer. De in dit besluit vermelde gegevens, die van de aanvrager om een vergunning worden verlangd, dienen om de aanvraag aan de doelmatigheid te toetsen. Overigens zal bij de overdracht van afgewerkte olie ook voldaan moeten worden aan de regels die op basis van de artikelen 10.31 en verder van het hoofdstuk Afvalstoffen gelden inzake de melding van de afgifte en de ontvangst van gevaarlijke afvalstoffen. Daarnaast is de vervoerder van afgewerkte olie op basis van artikel 10.34 van het hoofdstuk Afvalstoffen verplicht om een begeleidingsbrief bij zich te hebben.

3. Handhaving

Op basis van de Wet chemische afvalstoffen bestond reeds een verbod tot inzameling van minerale afgewerkte olie zonder vergunning, te verlenen door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Het onderhavige besluit voorziet in het voortzetten van het bestaande systeem. Extra handhavingslasten worden niet voorzien. Nu onder afgewerkte olie ook niet-minerale afgewerkte olie wordt begrepen, is bovendien een moeilijk controleerbaar onderscheid vervallen, in de praktijk werden namelijk minerale en niet-minerale afgewerkte namelijk veelal vermengd. De handhaving is hierdoor vereenvoudigd.

4. Internationale aspecten

De onderhavige regeling dient in overeenstemming te zijn met richtlijn nr. 75/439/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 16 juni 1975 (PbEG L 194/31), zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 87/101/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 22 december 1986 (PbEG L 42/43), inzake de verwijdering van afgewerkte olie. Op grond van deze richtlijnen zijn Lid-Staten verplicht de nodige maatregelen te nemen om te waarborgen dat afgewerkte olie wordt ingezameld en verwijderd zonder vermijdbare schadelijke gevolgen voor mens en milieu. Ten einde dit te bereiken zijn de nationale autoriteiten onder andere verplicht ieder bedrijf dat afgewerkte olie inzamelt te registreren en op passende wijze te controleren. Daarbij wordt de mogelijkheid genoemd om inzamelaars van

afgewerkte olie aan een stelsel van vergunning te onderwerpen. De onderhavige regeling is aldus geheel in lijn met de desbetreffende EEG-regelgeving.

5. Financiële gevolgen

Het verbod tot inzamelen zonder vergunning, verleend door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, zal geen consequenties hebben voor de begroting van de rijksoverheid. Voor de ontdoeners van minerale afgewerkte olie geldt dat een bestaand systeem wordt voortgezet. Bijzondere financiële consequenties heeft het onderhavige besluit voor hen dan ook niet. Doordat onder afgewerkte olie nu ook niet-minerale afgewerkte olie wordt begrepen, zal er in theorie sprake zijn van een grotere hoeveelheid afgewerkte olie die voor inzameling wordt aangeboden (nog geen 10 procent extra). De indruk bestaat echter dat niet minerale afgewerkte olie in de praktijk reeds voor een belangrijk deel met de inzamelaars van minerale afgewerkte olie wordt meegegeven.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. G. M. Alders